

Zaburzenia neurologiczne w praktyce psychoterapeutycznej

Spis treści

Studium przypadku osoby z deficytami poznawczymi w ujęciu neuropatologii i wyników diagnostycznego – farmakologiczne i nefarmakologiczne metody leczenia chorób neurodegeneracyjnych	5
Neuropsychologiczne podłoże zaburzeń osobowości – studium przypadku	16
Wpółwystępowalność chorób neurologicznych i zaburzeń nastroju	25
Organiczne zaburzenia afektywne a występowanie epizodów depresji, hipomanii i manii	35
Opis przypadku osoby z podjęciem obronaici-gazu wewnątrzczaszkowego i zmian neurologicznych – leczenie psychiatryczne i psychoterapeutyczne	46
Rzeczywistość	59

Studium przypadku osoby z deficytami poznawczymi w ujęciu neuropatologii i wywiadu diagnostycznego – farmakologiczne i nefarmakologiczne metody leczenia chorób neurodegeneracyjnych

dr Magdalena Leszko

Neurodegeneracja jest procesem postępującej utraty komórek nerwowych oraz struktur mózgowych, leżącym u podstaw wielu chorób neurodegeneracyjnych (neurodegenerative disorders). Występuje się kilkadziesiąt rodzajów chorób neurodegeneracyjnych, choć do najczęściej występujących należą choroba Alzheimera, choroba Parkinsona, otępienie czło-wieko-sko-nowe, choroba Huntingtona i stwardnienie zanikowe boczne. Choroby neurodegeneracyjne należą do najpoważniejszych i najwspółczesnych chorób, które znacznie obniżają jakość życia, a także niosą ze sobą obciążenie psychologiczne oraz finansowe (m.in. zakup sprzętu, leków, koszty opieki). Są chorobami przewlekłymi, postępującymi i przyczyniają się do stopniowego spadku aktywności funkcjonalnej, co powoduje, że pacjent staje się zależny od pomocy innych osób. Długoterminowo sprawowanie opieki może być wyzwaniem dla członków rodziny oraz systemu opieki zdrowotnej.

Starzenie się jest głównym czynnikiem ryzyka większości chorób neurodegeneracyjnych, w szczególności choroby Alzheimera i choroby Parkinsona. Warto jednak pamiętać, że choroby neurodegeneracyjne, choć często kojarzone są z osobami starszymi, mogą dotyczyć pacjentów w różnym wieku.

PRZYCZYNY CHORÓB NEURODEGENERACYJNYCH

Choroby neurodegeneracyjne charakteryzują się złożoną patofizjologią. Choć każda ma odmienne objawy chorobowe, naukowcy podkreślają, że u podłoża stopniowej i nieodwracalnej utraty neuronów leży wspólny mechanizm. Nie wszystkie jednak mechanizmy ani przyczyny tych chorób zostały ostatecznie ustalone. Zakreśla przyczyna procesu chorobowego jest nieznaną (postać sporadyczna), choć niektóre z chorób neurodegeneracyjnych są uwarunkowane genetycznie (np. postać rodzinna choroby Alzheimera). Do mechanizmów powstania choroby neurodegeneracyjnej zalicza się m.in. stres oksydacyjny,

Przykłady chorób neurodegeneracyjnych

Patofizjologia chorób neurodegeneracyjnych

proces zapalny, a także agregacją zdegenerowanych postaci białek (np. złożki beta-amyloidu lub białka tau), które utrudniają przewodzenie impulsów i prowadzą do obumierania neuronów.

ZABURZENIA POZNAWCZE W PRZEBIEGU CHOROÓB NEURODEGENERACYJNYCH

Przykłady zaburzeń poznawczych

W praktyce możemy spotkać się z pacjentami, którzy reprezentują skomplikowany obraz kliniczny choroby, m.in. ze względu na choroby współistniejące (np. zaburzenia nastroju lub uzależnienia). Objawy kliniczne oraz dynamika przebiegu choroby będą też inne w zależności od lokalizacji zmian neurodegeneracyjnych związanych z chorobą. Na przykład w niektórych chorobach neurodegeneracyjnych na pierwszy plan wysuwają się zaburzenia pamięci, koncentracji i uwagi (np. choroba Alzheimera), natomiast w innych należących do tej grupy charakterystyczne są zaburzenia funkcjonowania społecznego i osamy (np. otępienie z ciałami Lewy'ego). Ze względu na różnorodny obraz zaburzenia oraz powszechnie panujący stereotyp, że otępienie to naturalny proces starzenia się, niestety choroby neurodegeneracyjne u osób w okresie późnej dorosłości często nie są diagnozowane. To z kolei opóźnia postawienie prawidłowej diagnozy i wdrożenia leczenia, które mogłoby spowolnić zaburzenia poznawcze. Zdarza się także, że początek choroby neurodegeneracyjnej charakteryzuje się wahaniami nastroju, agresywnym zachowaniem, okazywaniem popędu seksualnego, występowaniem urojenia niewierności lub okradania, co może przypominać zaburzenia psychiatryczne i prowadzić do błędnej diagnozy oraz do nieprawidłowego leczenia.

Zanik struktur mózgowych na skutek obumierania neuronów i zaników połączeń międzyneuronalnych prowadzi do licznych zaburzeń funkcji poznawczych, takich jak pamięć, orientacja w czasie-przestrzenna, ocena sytuacji, abstrakcyjne myślenie, a także zdolność liczenia i komunikowania się. Wraz z postępem choroby deficyty poznawcze znacząco utrudniają codzienne funkcjonowanie. Pacjenci tracą umiejętność przyswajania nowych informacji. Proces neurodegeneracyjny wiąże się także ze zmianą zachowania (apatia, drażliwość, agresja, labilność emocjonalna) i zaburzeniami ruchowymi (np. trudności w chodzeniu oraz tendencja do upadków). Warto zaznaczyć, że proces obumierania komórek nerwowych może rozpocząć się na długo wcześniej, zanim pojawią się pierwsze zauważalne objawy. Stąd też wynikają naukowców na całym świecie, aby wyjaśnić mechanizm chorób neurodegeneracyjnych, co w rezultacie przyczyni się do poprawienia możliwości diagnostycznych oraz terapeutycznych.